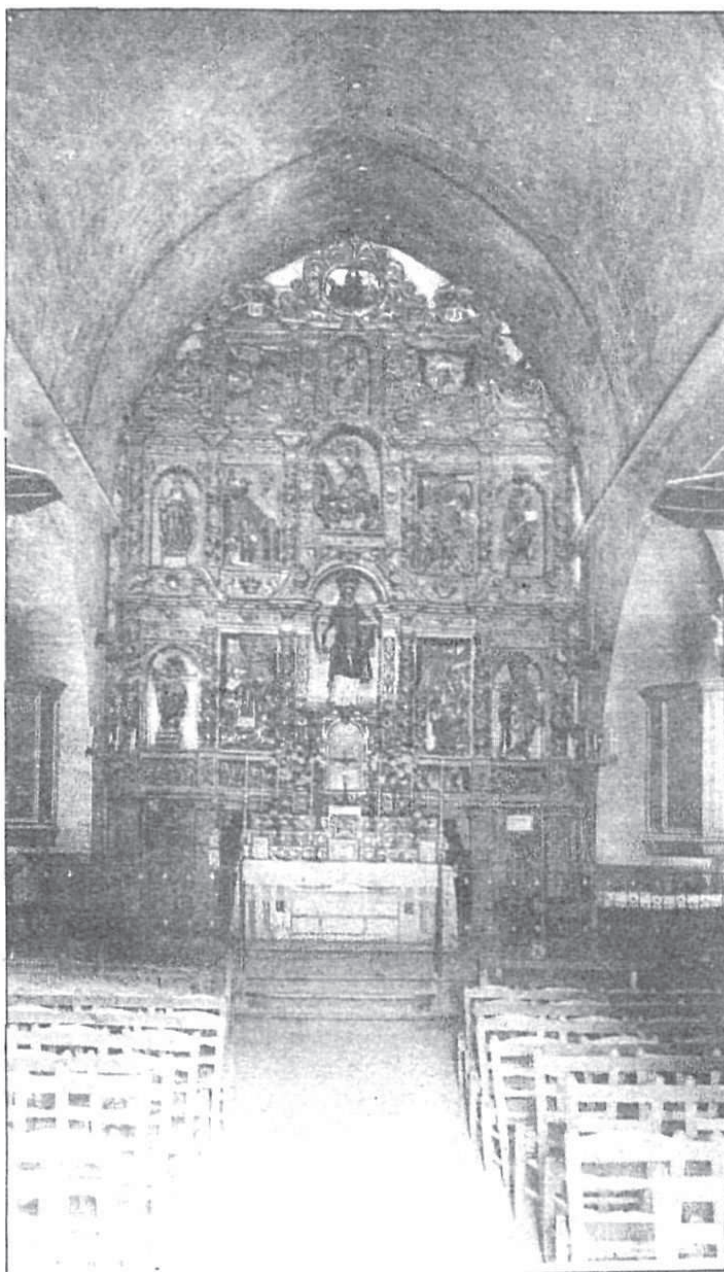

Francesc Duaso, Francesc Bassolí, Narcís Marcó, Enric Bosch, Amadeu Bartumeu, Pere Torrent, Pere Gelma, prengueren les regnes del poble, que encara allotjava en el recés dels balnearis un bon nombre d'estiuejants que els pròxims dies serien reclamats pels seus angoixats familiars.

A baix les campanes

Pacià Dilmer, de 18 anys, havia aterrat de petit a Caldes després d'haver nascut a Barcelona i passat part de la infantesa a Marsella. Havia conegut els cops de canya de mossèn Eduard quan fallava en la doctrina, observat els accionistes del balneari arribar a Caldes, un cop a la setmana, i treure el ventre de pena amb els excel·lents arts de l'Elvireta, la cuinera del bar de l'estació, i sabia el que era no trobar feina si no es guardava una conducta irreprotxable, és a dir, si no es tenia costums d'anar a missa. El 29 de juliol s'oferí al Comitè, i juntament amb altres nois es féu milicià. El seu germà, Joan Dilmer, en Joan Met de la Vaca, Ramon Sureda, Pitu Sabater, Salvador Clapés, tots comandats per un vell militant, el Camperol, amb la missió de controlar les carreteres i executar les disposicions de la nova legalitat. D'entre altres mesures es decidí destituir, a causa del seu comportament «antirepublicà», el metge Carles Regàs i la llevadora Rosa Puigdemont, i substituir Joan Mallorquí, peó carter de Santa Ceclina, per Modest Massa.

A finals de juliol, Francesc Duaso rebé una carta de la conselleria de Cultura de la Generalitat instant-lo a la «requisició de les obres de valor artístic existents al poble a fi de protegir-les de possibles malifetes». Immediatament es procedí al control d'edificis i torres de gent forastera o d'habitants de Caldes que havien abandonat la localitat en no triomfar la sublevació, però a aquelles altures l'església ja havia rebut la visita d'un grup de persones, algunes vesti-

Imatge interior de l'església parroquial abans de la cremada. (Arxiu E. Casanovas).

—«S'ha mort de la guitza que li donà al ventre Pere Quintana, en el moment de baixar del cotxe, abans que li desaparessin»

des de capellà, com a mostra palpable d'irreverència davant una institució que guardava escasses simpaties amb la República. Les flames arrasaren imatges, bancs, objectes de culte i el retaule. Joan Viñals s'ho mirava, amb ulls enfebrits, al costat del jardiner Puig i del constructor Alfons Masllorrens. No es pogué estar de dir-los:

—Desgraciats, que no sa-

beu el que esteu fent! Heu cremat sants, però també milions en obres d'art.

De camí a Sant Maurici, l'ermita coronada d'alzines, els piròmans s'aturaren al Mas Llop, propietat de Pere Comas, i convidaren el masover, Josep Torrent, a seguir-los. Però ell, pagès prudent i enemic d'enardiments, no els féu cas:

—A mi no m'embolequeu amb aquestes comèdies,

que un altre dia mai no se sap què pot passar.

Qui s'emportà un ensurt de mort fou Antoni Artau, masover de la casa de Joan Cubarsí, quan, feinejant pel camp, fou atrapat per l'esclat apocalíptic d'uns sorolls infernals. Era el repic de les campanes en topar amb el terra.

Dies de morts als Tapiots

Joan Viñals, republicà i creient, servava bona amistat amb mossèn Eduard Puntunet, a qui el seu caràcter difícil i els seus atacs de geni comportaven l'antipatia de molta gent. En aquells moments de passions incontrolades i paroxisme, pensava que el millor era que abandonés el poble. Li oferí marxar amb ell a Cassà:

—No vull deixar Caldes. M'han assegurat que si m'estic a Can Gubau i no em deixo veure gaire no em passarà res. Mossèn Pere Llovera també és amagat al carrer Girona.

—Però un dia hi hagué gran rebombori a la seu del Comitè, al costat mateix de l'edifici de l'Ajuntament. Francesc Duaso, Pere Torrent i altres caldens, discutien molt fort amb un grup de desconeguts armats que pretenien endur-se el capellà. Allà a prop, Pacià i altres milicians presenciaven l'escena i escoltaven les paraules airades del capítost:

—Com que no? Si no ve ell, ens n'emportarem algun de vosaltres.

—La mort de mossèn Puntunet fou la primera, però no l'única. L'amo de Can Fugarolas; Joaquim Mir, posseïdor d'unes serres a la carretera de Llagostera; Bonaventura Comas; el seu germà, Pere Comas, casat amb la pubilla Prats i propietari del mas Llop, que no fou advertit pel taxista que l'anà a cercar a l'estació; i Pere Quintana, confiter... Se'ls donà el passeig en algun indret dels Tapiots, un paratge solitari i silent al mig del bosc. La consternació i els rumors